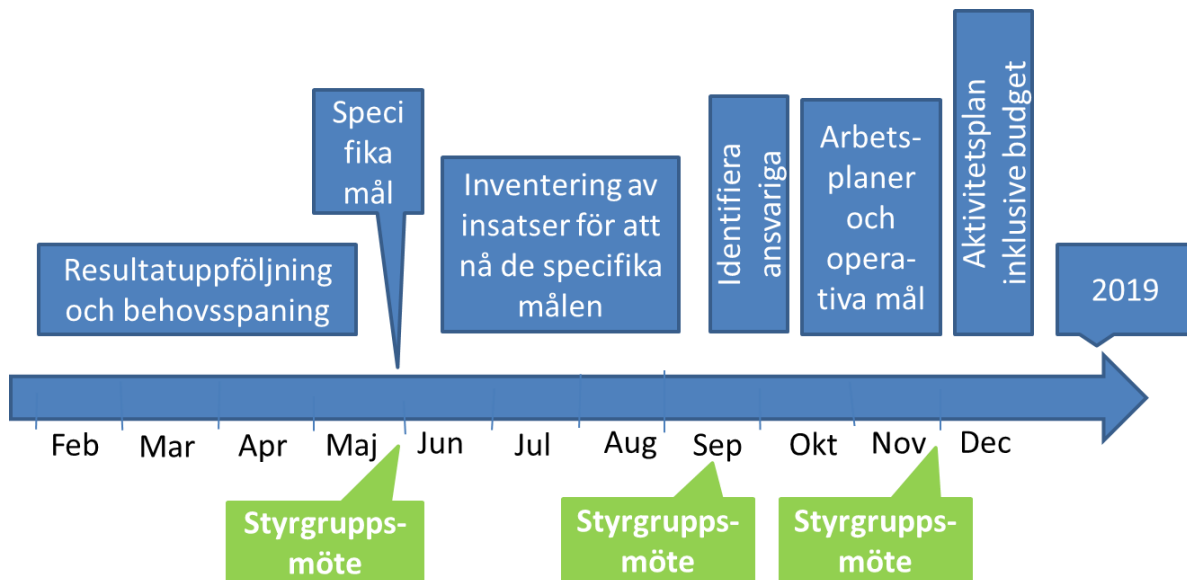

13. Resultatet av vårens behovspaning

Ni i styrgruppen har vid tidigare möte beslutat om processen för att utforma 2019-2020 års aktivitetsplan. Enligt det beslutet ska ni vid mötet 29-30 maj 2018 formulera specifika mål med vår verksamhet 2019-2020. De specifika målen kommer därefter att ligga till grund för höstens planeringsprocess. Som underlag för att formulera målen har kansliet spanat efter behov av nätverksinsatser.

1. Planeringsprocessen

Utgångspunkten är att Aktivitetsplanen för 2019-2020 ska ha samma struktur som innevarande plan. Det innebär att i planen framgår specifika mål, behoven av att uppnå dessa mål, aktivitetsområden (insatser) samt hur resultaten i relation till målen ska följas upp. Av de specifika målen ska det också gå att utläsa vilka målgrupper som har nytta av resultaten i relation till målen. Utformningen av Aktivitetsplanen för 2019-2020 sker stegvis enligt tidigare styrgruppsbeslut. I nedanstående bild framgår vilka dessa steg är.

Steg 1 är den **resultatuppföljning och behovspaning** som genomförts under våren. Den har delvis skett genom en medlemsundersökning utförd av konsultföretaget Intermetra (se deras rapport), delvis genom avstämning med expertis inom Jordbruksverket. Den har också haft sin utgångspunkt i landsbygdspropositionens förslag om en nationell plattform och i Kommissionens förslag om framtida CAP. I denna PM beskrivs resultatet från behovspaningen.

Steg 2 är att ni i styrgruppen, med utgångspunkt från er bedömning av nätverksrelevanta behov som är viktiga att prioritera inom ramen för nätverkets mandat och resurser, formulerar de **specifika mål** som ska vara styrande för verksamheten 2019-2020.

Steg 3 är att kansliet ges i uppdrag att fram till styrgruppsmötet i september samråda med medlemmarna om vilka **insatser** som blir viktiga **för att uppnå de specifika målen**.

Steg 4 är att ni i styrgruppen **prioriterar bland** dessa **insatser**. Det sker vid styrgruppsmötet i september. I prioriteringen ingår också en grov bedömning av vad insatserna får ”kosta” i form av kansliresurser, ersättningar för medlemmars insatser och andra kostnader.

Steg 5 är att kansliet får i uppdrag att **identifiera medlemsorganisationer** som är intresserade av att **genomföra** insatserna och tillsammans med dem ta fram förslag till arbetsplaner och operativa mål.

Steg 6 är att ni vid styrgruppsmötet i november **upprättar Aktivitetsplanen** för 2019-2020. Den finns slipas därefter av kansliet (gärna tillsammans med en redaktionsgrupp med några från er i styrgruppen) fram till februari mötet då den fastställs.

2. Behoven som identifierats

De behov som identifierats har sin utgångspunkt i följande områden:

- A. behov som medlemmarna lyft framför allt genom medlemsundersökningen
- B. behov som finns till följd av utmaningar i genomförandet av de tre EU-programmen som vi har att främja.
- C. behov av att uppfylla de uppgifter som de nationella landsbyggsnätverken har enligt rådsförordningen för landsbyggsprogrammet.
- D. behov som finns till följd av att regeringen formulerat i sin landsbyggsproposition att nätverket också ska utgöra en nationell plattform för samverkan mellan offentlig sektor och civilsamhället.
- E. behov som finns till följd av förberedelserna inför ett framtida CAP-nätverk och utformningen av en svensk CAP-plan.

Därutöver har vi sagt att vi också ska ha en resursmarginal för att kunna möta angelägna behov som uppstår under kommande två år.

De behov som identifieras (oavsett utgångspunkt) kan kategoriseras enligt följande:

- I. Främja naturbaserad verksamhet (gröna och blå näringar, naturturism samt miljö- och klimatmål kopplat till dessa näringar)
- II. Främja lokal landsbyggsutveckling i bredare bemärkelse samt omställning till fossilfri och cirkulär ekonomi – främja utveckling av Smart Villages
- III. Främja mångfald och ickediskriminering (jämställdhet, integration och ungas involvering), vilket är en aspekt av att främja både naturbaserad verksamhet och Smart Villages.
- IV. Utgöra en plattform där medlemmar lär av varandra och där samverkan uppstår och utvecklas.
- V. Sprida aktuell information om landsbyggsutveckling inom prioriterade områden.
- VI. Samla och sammanväga erfarenheter från medlemmarna som är värdefulla för policyutformning och policytillämpning, d.v.s. bidra till landsbygds-säkring.

Samtliga dessa kategorier av behov är relevanta utifrån nätverkets övergripande mål om att öka delaktigheten i landsbyggsutveckling, att öka kvaliteten i genomförandet av de tre EU-programmen, informera potentiella stödmottagare och en bredare allmänhet samt att främja innovationer.

A. Medlemmarnas behov

Medlemsorganisationernas behov har främst samlats in genom medlemsundersökningen, men också kompletteras genom dialog med enskilda medlemmar. Av de 88 som varade på undersökningen var det över hälften som beskriver behov av verksamhet kommande två år. Det är 60% av de som angett behov som också svarat att de är beredda att medverka till att planera och genomföra verksamheten. Dessa representerar ett 20-tal medlemsorganisationer, vilka är; Skärgårdarnas Riksförbund, KulturUngdom, Lokalt ledd utveckling, Lokal Utveckling fiskeområden, Lokal Utveckling Sverige, Naturbruksskolornas förening, Länsstyrelserna, Svenska Fotbollförbundet, SKL, LRF, Svenska Ekoturismföreningen, Visita Sverige AB, De recirkulerande vattenbrukarna Sverige, Hela Sverige ska leva, Post-och telestyrelsen, Winnet Sverige, Jordbruksverket, SFPO. Vilka behoven är framgår av rapporten om medlemsundersökningen samt matrisen som följer i nedanstående avsnitt.

B. Programbehov

Kansliet har vid två tillfällen haft en diskussion internt på Jordbruksverket om vad det finns för problem i genomförandet av programmen som kan tänkas åtgärdas med verksamhet inom Landsbygdsnätverket. Det som framkommit framgår av matriserna ner till i denna PM. Behoven finns inom områdena naturbaserad verksamhet och lokalt ledd utveckling.

C. Uppgifter enligt rådsförordningen

I rådsförordningen för landsbygdsprogrammet anges vilka arbetsuppgifter som de nationella landsbygdsnätverken ska arbeta med. Dessa är:

- i) Aktiviteter som rör insamling av projektexempel från alla prioriteringar för landsbygdsprogrammen.
- ii) Aktiviteter som rör underlättande av tematiskt och analytiskt utbyte mellan intressenter inom landsbygdsutvecklingen, delande och spridning av resultat.
- iii) Aktiviteter som rör tillhandahållande av kompetensutveckling och nätverksverksamhet för lokala aktionsgrupper (LAG) och i synnerhet tekniskt stöd för interregionalt och transnationellt samarbete, underlättande av samarbete mellan LAG och sökande efter parter.
- iv) Aktiviteter som rör tillhandahållande av nätverksverksamhet för rådgivare och innovationsstödjande tjänster.

I den gemensamma förordningen för EUs investeringsfonder anges också att det är viktigt att programmen kopplade till dessa fonder genomförs på ett icke diskriminerande sätt. Där anges även att intressenterna i den så kallade Partnerskapsöverenskommelsen ska omfattas av de nationella landsbygdsnätverkens verksamhet. Det blir extra viktigt för oss i Sverige eftersom vi har finansiering från alla fyra fonderna för lokalt ledd utveckling med leadermetoden.

D. Nationell plattform

I sin landsbygdsproposition anger regeringen att den offentliga sektorn har behov av att på nationell nivå samverka med civilsamhällets organisationer. Regeringen avser därför att stärka samverkan med civilsamhället på nationell nivå genom att utveckla kunskaper och arbetssätt inom ramen för Landsbygdsnätverkets arbete. De skriver också att de anser att det är värdefullt med tillgång till ett större EU gemensamt nätverk för landsbygdsfrågor. En annan aspekt på den nationella plattformen är att de anger att civilsamhälletsorganisationernas arbete med att engagera större mångfald av människor bör

främjas, bl.a. genom att regeringen avser stärka civilsamhällets deltagande i genomförandet av landsbygdspolitiken genom att stärka Landsbygdsnätverket.

Tillväxtverket kommer att få ett främjande och samordningsansvar för den nationella landsbygdspolitiken. En informell dialog mellan näringsdepartementet, Tillväxtverket, Jordbruksverket och nätverkets kansli har inletts om vad samordning och avgränsning kan innebära. Från hittillsvarande dialog kan vi konstatera den funktion som nätverket föreslås att få förstärker den uppgift som Tillväxtverket kommer att ha som samordnare och främjare av de nya landsbygdspolitiska målen. Tillväxtverkets ska samordna och underlätta för de myndigheter som kommer att få ett starkare landsbygdspolitiskt ansvar. De erfarenheter som samlas och sammanvägs inom nätverket av dess olika aktörer kan bidra till Tillväxtverkets ”landsbygdsäkrande” roll. En annan förstärkande funktion som den nationella plattformen kan ha är att Tillväxtverket via plattformen (Landsbygdsnätverket) kan nå ut med kunskap och fånga upp behov, etc. till och från olika landsbygdsaktörer.

När de formella uppdragen kommer till Tillväxtverket kan vi ha en mer konkret diskutera om hur den nationella plattformen kan förstärka det ansvar som Tillväxtverket får och hur vi bör organisera det. Det är dock viktigt att vi inte stycker upp funktionerna i allt för fastlåsta avgränsningar samtidigt som det viktigt med tydlighet utåt.

E. Framtida CAP

Genom Kommissionens ”läckta” förslag till rådsförordning kan vi konstatera att de nationella nätverken förväntas bli delaktiga i förberedelserna för den nationella CAP-planen som ska gälla för båda pelarna i den gemensamma jordbrukspolitiken. Det kommer inte längre att finnas ett landsbygdsprogram och nuvarande Landsbygdsnätverk ska bli nätverk för båda pelarnas intressenter, mål och åtgärder. Vid en första preliminär bedömning av förslagen går det att konstatera följande:

- a. Eftersom framtida nätverk ska kopplas till båda pelarna inom CAP har nätverket ett nytt namn i förslaget till förordning. Det nya namnet är CAP-nätverk. Det är dock svårt att uttolka om namnbyte blir ett krav för medlemsstaterna.
- b. Det är också svårt att uttolka någon större tyngdpunktsförändring mot jordbruksnäringen jämfört med dagens krav utöver det som namnet indikerar.
- c. I förordningen föreslås nya nätverksuppgifter som idag, i den svenska implementeringen, förvaltningsmyndigheten ansvarar för. Dessa är insamling av statistik, administrativ information och support för uppföljningskapacitet och utvärdering.
- d. De övriga arbetsuppgifterna som föreslås i förordningen är generellt sett sådana som de nationella nätverken redan idag har att hantera.

Identifierade behov och deras utgångspunkter

I följande matriser framgår hur de behov som uttryckts genom vårens kartläggning relaterar till de olika utgångspunkterna. Varje kategori av behov har sin egen matris. Behoven beskrivs i första kolumnen. De flesta behov har sin upprinnelse i flera utgångspunkter, vilket framgår av kryssen i matrisen.

I. Behov som rör naturbaserad verksamhet – gröna näringar, blå näringar, naturturism och miljöåtgärder	A Med- mem- mar	B Pro- gram	C Råds- för- ord- ning	D Natio- nell platt- form	E Fram- tida CAP
Fortsätta jobba gemensamt med aktiviteter för konkurrenskraften i jordbruket Främja fler satsningar där miljö är en konkurrensfördel. Hitta bra kombination av miljö och ekonomi.	X	X			X
Nätverksverksamhet för rådgivare och innovationsstödjande tjänster . Bland annat främja att fler innovationsgrupper bildas för att utveckla nya lösningar inom miljöområdet.		X	X		X
Främja rådgivningsinsatser genom ökad samverkan mellan rådgivare, men också mellan rådgivare och forskare och internationell expertis. Inspirera till kompetensutveckling hos jordbruksföretagen genom att sälja in den långsiktiga nyttan av kompetensutveckling och utveckla tillgängligheten till rådgivningen.		X	X		X
Motivera unga att våga satsa på matproduktion .	X				X
Stärk möjligheterna inom energiområdet . Förstärk de möjligheter som finns för företag/föreningar på landsbygden att bidra till samhällsutveckling inom detta område.	X				
Mobilisera fler kommuner att använda sig av möjligheten att söka stöd för kommunala planer och kopplingen till vattenbruk . Främja nya nätverk när det gäller landbaserad fiskodling eftersom den kunskapen bör spridas till fler.	X	X			
En mer effektiv och begränsad plattform för fortsatt dialog mellan professionell naturturism , företrädare för ideella organisationer och myndigheter och offentliga aktörer. Jobba vidare med naturturism. Arbetsgruppen för naturturism behöver utvecklas och kan bli ett viktigt stöd för att arbeta vidare utifrån den strategi för naturturism som tagits fram. Det är många aktörer som berörs av naturturism och därför måste det utvecklas tätare samarbeten både på lokal, regional och nationell nivå.	X (flera)				
Främja samverkan mellan utbildningsanordnare och branscher - både näringsliv och arbetstagarorganisationer, och utveckla strukturer för att synliggöra kvalitet, öka	X (flera)				

I. Behov som rör naturbaserad verksamhet – gröna näringar, blå näringar, naturturism och miljöåtgärder	A Medlemmar	B Program	C Rådsförordning	D Nationell plattform	E Framtida CAP
attraktionskraften och säkra kompetensförsörjningen för verksamheter och företag i naturbaserade näringar					

II. Behov som rör landsbygdsutveckling i bredare bemärkelse samt omställning till fossilfri och cirkulär ekonomi – främja Smart Villages	A Medlemmar	B Program	C Rådsförordning	D Nationell plattform	E Framtida CAP
Inspirera till socialfonds- och regionalfondsfinansierade LLU projekt		X	X		
Sprida lärdomar från programutvärderingarna		X	X		X
Samla och sprida kunskap om vad som skapar gynnsamma förutsättningar för landsbygdsutveckling. Prata mer om allt positivt som landsbygden står för. Det är gemensamma frågor för civilsamhälle, näringsliv och myndigheter. Utmana den urbana normen och visa en sann bild av landsbygden/platsens unika betydelse för utveckling. Landsbygdens affärsdrivande verksamhet måste belysas i syfte att minska klyftorna mellan stad och land.		X		X	
Medverka i det europeiska Landsbygdsnätverkets Smart Villages och främja utvecklingen av smarta, moderna, hållbara byar i Sverige. Digitaliseringens betydelse för landsbygdsutveckling. Området post och betalservice i landsbygd. Då det är i förändring, bl.a. genom digitalisering, behövs aktiviteter för att sprida kunskap och metoder.	X (flera)			X	X
Inriktning klimat då denna fråga är svår att arbeta med och behöver ett sektorsövergripande arbetssätt.	X				X
Lokalekonomi -det är grunden för att kunna vidareutveckla den lokala utvecklingen. Projektmedel är bra som start, men att skapa cirkulära , lokala ekonomier är helt nödvändigt för att den positiva trenden ska fortsätta. Det är dags för en nytändning. Det finns många metoder som vi kan vidareutveckla tillsammans, civilsamhälle, offentlig sektor och företagare tillsammans.	X (flera)				

II. Behov som rör landsbygdsutveckling i bredare bemärkelse samt omställning till fossilfri och cirkulär ekonomi – främja Smart Villages	A Med- lem- mar	B Pro- gram	C Råds- för- ord- ning	D Natio- nell platt- form	E Fram- tida CAP
Omställningen från vanligt byalag till ekonomisk förening/SVB bolag kommer bli allt med vanligt framöver och hur jobbar vi med det. Arbetsgrupp om lokal-/cirkulär-/biobaserad/delnings-ekonomi.					
Aktiviteter som rör tillhandahållande av kompetensutveckling och nätverksverksamhet för lokala aktionsgrupper (LAG) och i synnerhet stöd för interregionalt och transnationellt samarbete, underlättande av samarbete mellan LAG och sökande efter parter för internationella samarbetsprojekt.		X	X		X

III. Behov som rör mångfald och ickediskriminering – en aspekt av att utveckla naturbaserad verksamhet samt Smart Villages	A Med- lem- mar	B Pro- gram	C Råds- för- ord- ning	D Natio- nell platt- form	E Fram- tida CAP
Nätverksaktiviteter för att säkerställa jämställdhetsperspektivet och jämställdhetsintegrering. Särskilda åtgärder för landsbygdsutvecklingen ska ske på kvinnor och mäns lika villkor med samma förutsättningar. En arbetsgrupp behövs igen, för att ta tillvara de kunskaper och erfarenheter som finns och med anledning av både EU programmen samt regeringens nya inriktning på landsbygden.	X		X		
Aktiviteter inom integration . Sammanföra aktörer som på olika sätt jobbar med detta, både inom olika organisationer men också inom olika projekt.	X (flera)		X	X	
Kunskapsutbyte om att engagera unga .	X		X		

IV. Behov om att vara en plattform för lärande och samverkan	A Med- lem- mar	B Pro- gram	C Råds- för- ord- ning	D Natio- nell platt- form	E Fram- tida CAP
Arena för många organisationer kan mötas. Allt är inte "stöd/bidrag". Finns det goda exempel utan offentlig inblandning som är värd att lyfta? Finns det misslyckanden	X (flera)		X	X	X

IV. Behov om att vara en plattform för lärande och samverkan	A Med- lem- mar	B Pro- gram	C Råds- för- ord- ning	D Natio- nell platt- form	E Fram- tida CAP
<p>(projekt) som kanske kan lyckas på andra ställen i landet, i andra konstellationer? Det finns idéer som är bra, men kanske misslyckas. Synliggör dem.</p> <p>Erfarenhetsutbyten. Mer verkstad, mindre teori.</p> <p>Erfarenhetsutbyte av nya arbetsätt och lyfta goda exempel</p> <p>Uppdatering vad som är på gång inom olika organisationer som rör landsbygdsfrågorna.</p> <p>Viktigt att få in nya tankar, idéer och kunskap.</p> <p>Nätverksbyggande har ett stort värde både på ett personligt och organisatoriskt plan.</p>					
<p>Samverkan med andra med gemensamma kompetenser och behov</p>	X			X	
<p>Mer övergripande aktiviteter där olika arbetsgrupper/områden/frågeställningar lyfts och att vi nätverkar lite mindre i stuprör.</p>	X (flera)				
<p>Förslag på lösningar på de allra flesta problem finns. Det svåra är att veta vem som har nyckeln. Viktigt att träffas, fysiskt och digitalt. Såväl stora nationella konferenser som små diskussionsgrupper är viktiga. Oftast handlar konferenser och seminarier om att det finns ett problem och att det är viktigt att "vi" arbetar med det. Oerhört sällan diskuteras vad, när, hur och vem.</p> <p>I jobbet med landsbygdsutveckling jobbar man ofta ensam. Därför finns ett stor behov av att träffa kollegor, utbyta erfarenheter, lära nytt, omvärldsbevakning.</p> <p>Träffar inom specifika ämnesområden. Typ lokal service.</p> <p>Nätverksträffarna är värdefulla. Då de ger mer kött på benen och därmed lättare att sprida information till andra, bör de finnas kvar.</p> <p>Nätverksträffar typ Tällberg nov. 2017 är mycket värdefulla: föredrag, workshops, andra planerade möten, samt möjlighet att möta och diskutera med många människor "mer eller mindre ad hoc"</p> <p>Hålla liv i befintliga leadernätverksträffar. Men 1-2 såna träffar per år är nog vad som är görbart att delta i för flertalet områden.</p>	X (flera)		X	X	X

IV. Behov om att vara en plattform för lärande och samverkan	A Medlemmar	B Program	C Rådsförordning	D Nationell plattform	E Framtida CAP
Erfarenhetsutbyte med intressenter och nätverk i andra medlemsstater.			X	X	X

V. Behov om att informera om aktuellt i programmen och annan landsbygdsutveckling	A Medlemmar	B Program	C Rådsförordning	D Nationell plattform	E Framtida CAP
Kunskap om stödmöjligheter. Vill påverka att stöd ges till vettiga åtgärder Kunskapsutbyten om att söka pengar från EU-fonder	X	X	X		X
Medverka till förberedelserna av ny programperiod. Bland annat LEADER samverkan mellan LUS, Hela Sverige ska leva, SKL m.fl. om hur vi gör nästa programperiod bra.	X	X			X
Aktiviteter som rör insamling av projektexempel från alla prioriteringar för landsbygdsprogrammen.			X		

VI. Behov om att bidra till landsbygdssäkring	A Medlemmar	B Program	C Rådsförordning	D Nationell plattform	E Framtida CAP
Ökad integration med politiker.	X			X	
Grundläggande kunskaper om potentiella värden på landsbygden som behöver göras kända som utgångspunkt för resursplanering och politiska beslut.	X			X	X

3. Tillgängliga resurser

I underlaget om ekonomisk lägesrapport framgår tillgängliga resurser för de kommande två verksamhetsåren. Ni i styrgruppen har tidigare beslutat om en budget som trappas ner. Ni har också beslutat att inte alla resurser ska intecknas. Det bör finnas en reserv av både pengar och av kansliets arbetstid för att kunna ta tag i nya angelägna behov som uppstår senare under 2019-2020.

Ytterligare begränsningar vad gäller tillgängliga resurser är att ni i styrgruppen tidigare beslutat att årligen sätta av 400 000 kr samt kanslitid för att genomföra Ullbaggeprocessen och Landsbygds gala vart annat år. Ni har också beslutat om att stå som värd för en nätverksträff för det europeiska nätverket under 2020. En ytterligare begränsning är att ca 15% av budgeten går åt för att täcka driftskostnader inklusive styrgruppens arbete.

Därutöver har vi att ta hänsyn till att vi byggt upp kommunikationskanaler så som podden Landet samt webinarier serien Landet lär. Vid styrgruppsmötet presenteras beräkningar om vad dessa delar bedöms kosta.

I nuvarande aktivitetsplan har vi 10 specifika mål som verkställs genom 8 olika grupperingar och delnätverk. Om kansliet (med en något minskad bemanning) ska hinna bistå grupper och delnätverk samt i övrigt ansvara nätverksövergripande åtaganden (så som Ullbaggearbetet, nätverksträffar, våra olika kommunikationskanaler samt förväntningarna på att bidra till det internationella erfarenhetsutbytet), är det nödvändigt att minska antalet grupperingar och delnätverk till fem.

Sammantaget innebär det att ni i styrgruppen måste vara beredd att göra tuffa prioriteringar inför 2019-2020.

Bland de grupperingar som vi nu arbetar med är de tematiska grupperna för gröna näringar och fiske och vattenbruk samt innovationsnätverket och verksamheten med lokalt ledd utveckling beslutade enligt Landsbygdsnätverkets handlingsplan som gäller för hela perioden. Det innebär att vi har utrymme för att prioritera endast ytterligare en grupp eller delnätverk för 2019-2020.

Ett förslag för att använda våra resurser på ett effektivt sätt, samtidigt som vi möter medlemmarnas behov och tillvaratar deras intresse för att engagera sig, är att vi som en femte gruppering (utöver de vi ska jobba med enligt handlingsplanen) bildar ett delnätverk för Smart Villages. Inom det delnätverket jobbar vi med mer punktvisa insatser som involverar och samlar berörda aktörer för att möta prioriterade behov. Vad detta innebär mer konkret kan vi diskutera under styrgruppsmötet.

